

ГОЛАС РАДЗІМЫ

ВЫДАЕЦЦА З 1955 ГОДА ●

● NO.27 (3387) ●

● ЧАЦВЕР, 24 ЛІПЕНЯ, 2014

ШТОТЫДНЁВІК “ГОЛАС РАДЗІМЫ” МОЖНА ЧЫТАЦЬ У ІНТЭРНЭЦЕ: WWW.GOLAS.BY

Вандроўка ў Бабруйск
Тальяцінскую “Купалінку” гасцінна сустралі ў Беларусі **Стар. 2**

Залацінкі неацэннага багацця
У Цюмені славянскае свята Івана Купала адзначалі паводле даўніх традыцый **Стар. 3**

Бацькаўшчынай варта ганарыцца!
Беларусы Кішынёва правялі ўрачыстую сустрэчу ў самым цэнтры горада **Стар. 4**

КАРЫСНЫ ДОСВЕД

Пачатак сяброўства

Насычаным на падзеі быў нядаўні візіт самарскіх беларусаў у Мінск

Мікалай Бойка

Яшчэ летась вакальны гурт “Каданс” з Самары выступаў на Міжнародным фэсце народнай творчасці “Вянок дружбы” ў Бабруйску, на святочных пляцоўках Мінска. І тады прэзідэнт самарскай суполкі беларусаў і выхадцаў з Беларусі Ірына Глуская цвёрда казала: прыедзем на Бацькаўшчыну і ў юбілейны Год Вызвалення. Слова стрымала. Самарскія беларусы 2 ліпеня падпісалі Пагадненне аб развіцці партнёрскіх адносін з адміністрацыяй Заводскага раёна Мінска, удзельнічалі ў сталіцы ў святочных мерапрыемствах, прысвечаных Дню Незалежнасці ды 70-м угодкам вызвалення Беларусі ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў. Важна, што ў больш глыбокім эканамічным, культурным супрацоўніцтве Беларусі з прыволжскім рэгіёнам зацікаўлена і гарадміністрацыя Самары. У прыватнасці, ініцыятыву падтрымалі кіраўнік гарадской акругі Дзмітрый Азараў і старшыня гардумы Аляксандр Фяцісаў. Так што візіт атрымаў статус афіцыйнага, быў вельмі насычаны, хоць доўжыўся чатыры дні.

У першы дзень падпісалі Пагадненне. Рабілі тое кіраўнік адміністрацыі Заводскага раёна Алег Жогла ды Ірына Глуская ў прысутнасці шэрагу паважаных людзей, у тым ліку дэпутатаў Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу, дэпутатаў Мінскага гарсавета. Дакумент паспрыяе таму, каб пашыраліся кантакты паміж таварыствамі ды гандлёвымі арганізацыямі партнёраў. Актывізацыя абмен ведамі, досведам працы ў розных галінах, будучь развівацца прамыя сувязі паміж навучальнымі ўстановамі, рознымі моладзевымі аб'яднаннямі, творчымі саюзамі, установамі культуры, аховы здароўя, спорту і турызму Заводскага раёна і гарадской акругі Самара. Асобна агаворана, што моцна пасябруюць 77-я мінская і 36-я самарская школы. На ўрачыстасці кіраўніца суполкі “Руска-Беларускае Братэрства 2000” атрымала дыплом лаўрэата і памятную прыз ад Рэспубліканскага цэнтру нацыянальных культур — павыніках штогадовага конкурсу, за вялікую, плённую, творчую “беларускую працу” ў замежжы.

У той жа дзень гасцей павялі ў Мінскі запарк, былі яны ў захапленні і ад прадстаўлення ў там-

Самарскія беларускі на святочных вуліцах Мінска

Дэлегацыя з Самары ля мемарыяльнага комплексу “Курган Славы”

тэйшым дэльфінарыі. А экскурсію на ўнівермагу “Беларусь”, у якім 1200 супрацоўнікаў, для іх правёў дырэктар Мікалай Мятліцкі. Увечары Ірына Глуская і аўтар гэтых радкоў па запрашэнні старшыні Мінгарвыканкама Мікалая Ладуцкі былі на святочным прыёме з нагоды Дня Незалежнасці і 70-годдзя Вызвалення, Ірына Міхайлаўна ад імя

кіраўніцтва гарадской акругі Самара вітала сход, уручыла віншавальныя адрасы, памятнаыя сувеніры старшыні гарвыканкама.

3 ліпеня, у Дзень Незалежнасці, гасцям паказалі святочны Мінск, а ў другой палове дня “Каданс” спяваў у Парку культуры і адпачынку 50-годдзя Вялікага Кастрычніка — на свяце Заводскага раёна “Беларусь — мой

гонар і слава”. Песні былі розныя: і вавенных гадоў, і вяселья сучасныя. Пледачы цёпла сустрэлі суайчынніц, пасля канцэрта падыходзілі, каб бліжэй з імі пазнаёміцца. Спадабаўся гасцям вячэрні горад з мноствам агнёў, яны ўдзельнічалі ў акцыі “Спяваем гімн разам”, глядзелі святочны салют.

У трэці дзень самарцы наведалі Музейны комплекс старадаўніх народных рамёстваў і тэхналогій “Дудуткі”. Шмат цікавага пабачылі там, над ракою Пціч. У прыватнасці, як майстар-ганчар стварае вырабы з гліны, ды і самім тое можна паспрабаваць. Самарскія дзяўчаты ўпадабалі і кузню, нават раздзімалі агонь мяхамі. З іх дапамогаю майстра вырабіў сувенірную падкову, якую і падарыў гасцям на памяць. Былі яшчэ дэгустацыі хлеба і сыру, мёду і нават самагонкі, каганне на конях, закупкі сувеніраў у Гарадку майстроў. Увечары “Каданс” выступаў на сцэнічнай пляцоўцы ля Палаца спорту: там ладзілася вялікая святочная праграма, быў кірмаш народных промыслаў, сувеніраў і страў нацыянальнай кухні.

І, нарэшце, у чацвёрты дзень госці наведалі мемарыяльныя комплексы “Хатынь” і “Курган Славы”. Згадваю пра тое, дзе былі ды што бачылі, каб і іншыя суайчыннікі, бываючы на Бацькаўшчыне, маглі нашым досведам скарыстацца. Дарэчы, так атрымалася, што самарскія беларусы ўжо ў дарозе дадому паспелі адсвяткаваць Купалле: у ноч з 6 на 7 ліпеня. Іх аўтобус спыніўся ля прыгожай рэчкі, дзяўчаты звільні ванкі з галінак бярозы і палявых кветак, кінулі ў ваду. Варажылі... І нават вогнішча запалілі, скакалі цераз яго, спявалі песні ды вадзілі карагоды... Рамантыка!

ВЕСТКІ

Новая вышыня

Студэнты Беларускага дзяржаўнага педагогічнага ўніверсітэта імя Максіма Танка ўзнялі сцяг ВНУ на вяршыні Эльбруса

Летнія дарогі студэнцкага беларускага лета пралягаюць далёка за межы краіны. Цяпер як вядома, у Беларусі адраджаюцца слаўныя традыцыі будатрадаўскага руху, выпраўляюцца ў цікавыя вандроўкі аматары актыўных відаў турызму, горных узыходжанняў. Як паведаміў рэктар Педуниверсітэта прафесар Аляксандр Жук, у сярэдзіне ліпеня яго студэнты ўзнялі сцяг ВНУ на вяршыні Эльбруса.

Свой горны паход на Каўказ з узыходжаннем на найвышэйшую гару Еўропы ўдзельнікі студэнцкага турклуба “Гарызонт” пачалі 27 чэрвеня, завяршылі 16 ліпеня. “Паход паклаў пачатак юбілейнаму марафону “Стогадовыя традыцыі — сучасныя тэхналогіі”, які ладзіцца з нагоды 100-годдзя Педуниверсітэта”, — расказаў рэктар. Паводле яго слоў, падрыхтоўка да экспедыцыі пачалася паўгода таму, удзельнікі клуба распрацавалі падрабязны маршрут, вывучылі яго асаблівасці, а ўвесну праводзілі і выяўлялі трэніроўкі па адпрацоўцы неабходных навыкаў перамяшчэння ў горнай мясцовасці.

Маршрут беларускіх студэнтаў быў даволі складаным, пралягаў цераз перавалы Сылтран (вышыня 3435 м) ды Ірыкчат (3667 м). Затым удзельнікі паходу падняліся да Ачкер’якоўскай лававай плыні, і ўжо адтуль здзейснілі ўзыходжанне на самае высокае месца гары — на вышыню 5642 метры. Сцяг Беларускага педуниверсітэта на вяршыні Эльбруса, з гонарам зачынуў Аляксандр Жук, сімвалізуе высокую дасягненні ўніверсітэта ў галіне фізічнай культуры, спорту, адукацыі і навукі.

Даведка ГР.

Турсыцкі клуб Педуниверсітэта ўтвораны 20 лістапада 1966 года, гэта найстарэйшы дзеючы турклуб у Беларусі. Дзясяткі студэнтаў штогод выпраўляюцца ў пешыя, горныя, водныя, лыжныя, велапаходы. Пазнаючы свет, будучыя педагогі пазнаюць і сябе, вучацца працаваць у камандзе, а потым перадаюць каштоўны досвед вучням. Маршруты паходаў студэнтаў з Мінска розныя, вандруюць яны як па Беларусі, так і за межамі краіны: Карпаты, Урал, Кольскі паўвостраў, Каўказ, Крым, Саяны, Алтай, Фаны, Гімалаі, Карэлія, Валдай...

РОДНЫЯ ЛЮДЗІ

Вандроўка ў Бабруйск

Тальяцінскую “Купалінку” гасцінна сустракалі ў Беларусі

Часам актывісты беларускіх суполак замежжа цікавяцца: як бы гэта нам прыехаць у Беларусь, паказаць свае творчыя сілы ды зямлю продкаў адвёдаць? Думаю, варта тым, у каго гэта атрымліваецца, расказаць пра тое на старонках “Голасу Радзімы”. Можна, і наш досвед некаму будзе карысным. Бо нядаўна дэлегацыя Беларускай нацыянальна-культурнай аўтаноміі “Нёман” з Тальяці пабывала ў Бабруйску. Гурт “Купалінка” быў запрошаны туды на XI Міжнародны фестываль народнай творчасці “Вянок дружбы”, мы ўдзельнічалі ў святкаванні 70-годдзя Вызвалення Беларусі, ва ўрачыстасцях у гонар Дня Незалежнасці.

Чытачы, пэўна, ведаюць: тальяцінскія беларусы двойчы былі на святочных імпрэзах у Ваўкавыску, на Гродзеншчыне, “Нёман” мае дамову аб супрацоўніцтве з райвыканкамам. А на вялікім міжнародным фэсце пашчасціла выступіць упершыню. І ўсё дзякуючы кіраўніку суполкі, мастацкаму кіраўніку “Купалінкі” Людміле Дзёмінай (Барсуковай). Для яе Бабруйск — родны горад дзяцінства, юнацтва. Так што яна з сябрамі, роднымі людзьмі нібы вярнулася ў маладосць. З нецярпеннем чакалі сустрэчы з ёй, з “Купалінкай” сваякі, аднакласнікі, калегі па былой працы, сябры. Між тым сяброўка, зямлячка і таксама актывістка беларускага руху Людміла Вайткевіч (Аннус) прыехала з мужам на “Вянок дружбы” з эстонскай Нарвы. А Ларыса Гацура (Шляпугіна) з дачкой ды ўнукамі спецыяльна выбралася ў Бабруйск з Асіповічаў. Некаторыя з членаў нашай дэлегацыі пабывалі ў Беларусі ўпершыню. Так што радасных момантаў, яркіх пачуццяў, сустрэч было вельмі шмат.

Вядома ж, “экспедыцыі на Бацькаўшчыну” патрабуюць грунтоўнай падрыхтоўкі. Мы пачалі яе з

Беларусы з Тальяці ў Бабруйску, у калоне ўдзельнікаў фэсту “Вянок дружбы”

зімы: рабілі ў падарунак фэсту адметны сувенір, ён называецца: “Вянок як сімвал фестывалю”. Ладзіць у цэнтры, навокал кветкі, эмблема беларускай аўтаноміі, сцягі Расіі ды Беларусі. Майстравалі сувенір Таццяна Шылкіна з сынам Віталем, за што і адзначаны дыпламам. Рухавіком “экспедыцыі” стала суполка “Нёман”, мы заручыліся падтрымкай адміністрацыі губернатара вобласці, Дома дружбы народаў, упраўлення па знешнеэканамічных сувязях мэры і гарадской Думы. З беларускага боку да справы падключыліся, праз розныя каналы, Магілёўскі абласны і Бабруйскі гарадскі выканкамы сумесна з Міністэрствам культуры, Рэспубліканскім цэнтрам нацыянальных культур і Камітэтам па справах рэлігіі і нацыянальнасцяў. Паехала ў Бабруйск “Купалінка” на

чалі з Людмілай Дзёмінай. На Віталю Шылкіна, яе ўнука, у ліку іншых усклалі абавязкі фатографа і сцяганоца, былі яшчэ ўдзельнікі гурта “Зорачкі” Вераніка Нікуліна і Андрэй Скібінскі.

У Бабруйск ехалі цягніком праз Маскву, і на Казанскім вакзале дэлегацыю сустраў прадстаўнік Пасольства Беларусі: дапамог з усім грузам перабрацца на Беларускі вакзал. Паспелі яшчэ на Краснай і Манежнай плошчах сфатаграфавалі на памяць са сцягамі Расіі, Беларусі, Тальяці ды “Купалінкі”, паплаваць па рацэ Маскве. Раніцай — Мінск, на салідным аўтобусе сустраў дэлегацыю курагтар Наталля. Па дарозе да Бабруйска любаваліся прыгажосцю Беларусі.

Вось і “месца сустрэчы”. Горад чысты, утульны, святочны.

Прыішлі рэгістрацыю дэлегацыі — а яны на фэсце з 20 краін! Нас вітала супрацоўніца гарвыканкама Ірына Роскач, размясцілі ў адным з гатэляў — у родным раёне нашай Людмілы Іванаўны. Абеда, рэпетыцыя ў палацы Бабруйск-Арэна. Знаёмства з горадам, зноў рэпетыцыя пад кіраўніцтвам галоўрэжа Клаўдзіі Лукашэвіч: з ёй прыемна працаваць.

У тыя дні Беларусь святкавала 70-годдзе Вызвалення, і каля Бабруйскай крэпасці адкрывалі Мемарыял мужнасці і смутку. Мы таксама былі на ўрачыстасці, глядзелі хваляючую двухгадзінную тэатральную дзею, часам не стрымліваючы слёз. На плошчы Перамогі прайшоў мітынг, сярод іншых дэлегацыя і мы ўскладвалі кветкі да танка генерала Бахарава, удзельніка вызвалення Бабруйска. Калона ўдзельнікаў фэсту

прайшла па горадзе са сцягамі сваіх краін. Бабруйск жыве святкам, фэстам: паўсюль гандлёвыя рады з таварамі беларускіх умельцаў, на плошчы Леніна — “Фэст смачнай ежы”, артысты, музыкі, спевакі...

Адкрыццё фэсту было вельмі яркім, усе ўдзельнікі — у нацыянальных касцюмах. Кіраўнікам дэлегацыі гаспадары ўрычылі на вялікім — і смачным! — караваі. Карагод дружбы аб’яднаў усіх удзельнікаў, мы разумелі адзін аднаго дзякуючы музыцы, песням і танцам. Бачылі высокае майстэрства гуртоў. І нашу “Купалінку” прымалі “на ўра” — на адкрыцці фестывалю, на плошчы Леніна, на закрыцці. Усюды аншлагі. Да таго ж на фэсце ў нас з’явіліся новыя сябры: са Смальявіч, Нарафамінска, Бердска, ізраільскага Ашдода, а таксама Крыма, Малдовы, Ганы ды іншых гарадоў і краін. Тальяцінцы павезлі дадому дыплом і падарунак фэсту. І мы ўручалі сябрам, арганізатарам фэсту сувеніры, караваі, у тым ліку і ад мэра Тальяці, спікера гардумы. Шлем нашу ўдзячнасць арганізатарам фэсту, работнікам гасцінчнага комплексу ФандАК, сталовай у Тэхнікуме лёгкай прамысловасці, дзе нас смачна кармілі. Там, дарэчы, у сталовай, нас папрасілі песню заспяваць — і ці ж маглі мы адмовіць!

Пад час знаходжання ў Бабруйску Людміла Дзёміна дзякуючы куратару дэлегацыі, выкладчыцы Школы мастацтваў імя Яўгена Цікоцкага Наталлі Косцінай пазнаёмілася з Ларысай Марозавай: яна дырэктар школы. Жанчыны знайшлі паразуменне і нават падпісалі Пагадненне аб супрацоўніцтве паміж суполкай “Нёман” і школай. Увогуле ж нас у Бабруйску ўжо ведаюць, а наперадзе — новыя сустрэчы, сумесныя справы.

Сяргей Шылкін, г. Тальяці

РАЗАМ

У Томску — па-беларуску

У пяты раз на сібірскай зямлі прайшоў міжнародны фестываль беларускай культуры “Радзіма мая — Беларусь”

Родныя людзі з розных куткоў Расіі, Казахстана, Беларусі збіраліся ў Томску, які называюць сэрцам Сібіры. І мне пашчасціла там гасцяваць. Гурты з Томска, Омска, Новасібірска, Іркуцка паказвалі самабытную культуру беларускага народа. Наша дэлегацыя, з Казахстана, была невялікая, сустралі нас у Томску як родных. Як вядома, Томскі цэнтр беларускай культуры ўзначальвае Любоў Адашкевіч. Яна — энтузістка, вялікая працаўніца, вельмі шмат робіць для пашырэння беларускіх традыцый на Томскай зямлі. Пра такіх кажуць яшчэ: шчырая беларуска.

У першы дзень фэсту арганізатары падрыхтавалі для нас насычаную праграму: былі рэпетыцыі ў Тэатры драмы, паездка ў беларускую вёску — там яшчэ жывуць беларускія перасяленцы, якія ехалі

падумаць цаліну, і іх нашчадкі. На канцэрт у гонар юбілею вёскі сабраліся ўсе мясцовай жыхары. А калі мы вярнуліся ў горад, нам наладзілі цікавую экскурсію па яго гістарычных мясцінах.

Другі дзень для мяне пачаўся рана: запрошаны быў у ліку іншых беларусаў у прамы эфір на мясцовае радыё. Аказваецца, жыхарам Томска вельмі падабаецца беларуская культура, і былі пра тое жывыя тэлефанаванні з розных месцаў пад час эфіру. І пасля заканчэння размовы ўдзельнікам фэсту, яго арганізатарам на радыё, у студию пасыпалася шмат званкоў: з удзячнасцю, з пажаданнямі “далейшага творчага росту”. Потым мы паехалі ў горад Асіна: ён святкаваў у той дзень свой дзень нараджэння. Краюла тое, што, не ведаючы нас, жыхары падыходзілі і віншавалі са святам, якое аб’яднала ўсіх. Святочны канцэрт ладзіўся ў гарадскім парку, там сабраліся жыхары і госці. А нас чакаў сюрпрыз: падзячныя лісты кіраўніка адміністрацыі горада

Асіна ўсім удзельнікам канцэрта.

Увечары ў Тэатры драмы быў заключны гала-канцэрт удзельнікаў фэсту. Лепшыя гурты паказалі песні, танцы, музычныя нумары: праграма насычаная, вельмі яркая. А потым на сцэну выйшаў легендарны Дзяржаўны беларускі ансамбль “Песняры”. Зала разам з артыстамі спявала “Белавежскую пушчу”, “Алеся”, “Завіруху”, “Молодость мая — Белоруссия”. Я ж меў гонар паднесці кветкі ад удзельнікаў і гасцей фэсту артыстам. Удалося нават пагутарыць з удзельнікамі ансамбля, якія падалі мне людзьмі, што любяць Бацькаўшчыну, свой народ, паважаюць беларускія традыцыі. Я падарыў спевакам здымак “Песняроў” з актывістамі паўладарскай суполкі — гэта калі яны прыязджалі да нас у Казахстан.

І былі крэатыўныя вячоркі ў “Беларускай хаце”. Там усе ўдзельнікі маглі падзяліцца ўражаннямі, пакаштаваць беларускія стравы. Мы падарылі дружнай бяседае казахскую песню, а яшчэ раздавалі

Максім Кашаміраў з сяброўкай на фэсце ў Томску

шакаладкі ды буклеты з расповедам пра наш Беларускі цэнтр. За дні фэсту мне ўдалося пазнаёміцца з актывістамі беларускіх дыяспар з розных гарадоў, у іх ліку Алена Прокіна, Ірына Рабулец, Любоў Пушкаркова, Людміла Трэніна, артысты гурта “Белыя Росы” з Томска,

Алег Рудакоў з Іркуцка, ансамбль “Сібірскія ўзоры” з Новасібірска... Увогуле ж для мяне Томскі фэст стаў часцінкай Беларусі ў вялікай расійскай Сібіры.

Максім Кашаміраў, лідар моладзевага аб’яднання Паўладарскага культурнага цэнтра “Беларусь”, Казахстан

ПОВЯЗЬ ЧАСОЎ

Залацінкі неацэннага багацця

У Цюмені славянскае свята Івана Купала адзначалі паводле даўніх традыцый

Хоць беларусы і лічаць Купале сваім амаль што нацыянальным святам, ды і ў Расіі, у Сібіры пра спрадвечныя традыцыі з прадаўнімі язычніцкімі каранямі трохі памятаюць. Праўда, свята тут называюць Івана Купала. Але як яго святкаваць у сённяшнім часе? Тое найлепш ведаюць, пэўна, беларусы. Яны і ўзялі на сябе ініцыятыву. Ладзілася дзейства 6 чэрвеня ў вёсцы Пляханавы з удзелам актывістаў Цюменскай абласной грамадскай арганізацыі “Нацыянальна-культурнае таварыства “Аўтаномія Беларусь”, ім кіруе Сяргей Яфімчык. Каб свята адбылося, пастараліся артысты сямейнага вакальнага гурта “Спадчына” і народнага вакальнага ансамбля “Лянок”. Яны і ладзілі для вяскоўцаў гульнявую азнаямленчую праграму, прысвечаную святу Івана Купала.

З надвор’ем пашанцавала — чыстае неба, спякота... На паляне ля возера сабраліся цікаўныя вяскоўцы: чакалі, калі пачнем. Мы хваліліся, бо ў Пляханавы беларускае Купалле ладзім упершыню.

Спачатку Вера Піскун і Надзея Падкарывава расказалі пра традыцыі свята. Што славяне здаўна адзначалі Купалле ў самую кароткую ноч года — як дапамога Сонцу, якое ад тае пары пачынае слабзець. Усё ніжэй падымацца на небе. Свята з прыходам хрысціянства часам называюць і Івана Купала — бо на наступны дзень пасля Купальскай ночы, 7 чэрвеня ў праваслаўным календары дзень Святога Івана. Ой, ды тут усё змяшалася! Бо ў язычніцкі абрад, з якім царква і дагэтуль “ваюе”, “прышпільваюцца” хрысціянскія матывы... Ды гісторыю ж не перапішаш, і народнае Купалле вартае таго, каб ставіцца да яго з вялікай павагай. Як у Беларусі,

Купальскае свята — гэта заўсёды прыгожа

напрыклад, дзе Купалле на Дняпры збірае дзясяткі тысяч людзей. Дзяўчаты з Пляханавы даведаліся, як варажыць на купальскіх вянках, якія ёсць прыкметы, у тым ліку і каб “прадбачыць” надвор’е ці пару свайго замужжа. Гаспадыні ж захватай бралі веды пра тое, як праз розныя абрады, рытуалы прыцягнуць здароўе, удачу, дабрабыт у хату, урадлівасць у агарод. Некаторыя і запісвалі: каб не забыцца. Расказвалі мы і пра традыцыйныя купальскія народныя гульні.

Ну а пасля тэорыі пайшла практыка. Пачалі з конкурсаў. Нарыхтавалі папярэдне травы, кветак, вецця для вяноў: кожны мог звіць яго сам, паўдзельнічаць у невялікім дэфіле. З вянком на галаве. Іншыя вызначалі лепшых праз “шумавыя эфекты”: апладыменты, воклічы, авацыі. Між тым праявілі жаданне паўдзельнічаць у конкурсе і хлопцы, прычым атрымаліся ў іх

вянкі не горшыя! Потым абралі самых прыгожых “русалак” вёскі: у каго самыя доўгія косы. Спартыўныя на хуткасць і спрыт — маладыя людзі насілі ваду ў вёдрах, вязалі венкі для лазні, мераліся сілаю... А вось ужо Юлія Чарапанавы, кіраўніца аддзела беларускай культуры цюменскага Палаца нацыянальных культур “Будаўнік”, паклікала ўсіх у вясельны карагод. Купальскія, дарэчы, адметныя тым, што зменлівыя, фігурныя.

Многія з пляханавіцаў упершыню даведаліся, што на Купалле ёсць і рытуал памінання продкаў: на ваду спусцілі пльтоў з запаленымі свечкамі. І моладзь, і старэйшыя адчулі важнасць моманту: перад тварам Вечнасці ўсе мы роўныя. Паступова, крок за крокам з гледачоў усе сталі ўдзельнікамі дзеі. Дзяўчаты варажылі на вянках, загадвалі жаданні, апускаючы іх на ваду возера.

Вось так звіваюцца купальскія вянкi

Пасля абрадавай часткі мы ладзілі святочны канцэрт. Песнямі, танцамі, шырокімі карагодамі праслаўлялі Купалу. Нечакана для ўсіх, і не па сцэнары, з’явіўся на свяце “вясковы Вадзюнік” з адмысловым апаратам ды пачаў усіх апырскваць вадой: “ад перагрэву”. І ўсе пачалі аблівацца: Купалле ж! Некаторыя і ў возера скакалі. У вясёлай забаве ўдзельнічалі і дзеці, і моладзь, і людзі паважанага веку — сухім ніхто не застаўся. А потым можна было не проста падсушыцца ля вогнішча, але і ачысціцца душой і целам ды загадаць жаданне, скачучы праз агонь.

Хораша атрымалася! Вяскоўцы казалі шмат добрых слоў тым, хто падарыў ім свята, далучыў да традыцый продкаў. А нам, беларусам, прыемна было каштоўнымі залацінкамі нашага неацэннага Купальскага багацця падзяліцца.

Вера Беларуская, г. Цюмень

СТЫЛЬ ЖЫЦЦЯ

Цвёрдая рука Якуба Коласа

Адметная выстава на спартыўную тэму створана ў вядомым літаратурным музеі Мінска

Супрацоўнікі Дзяржаўнага літаратурна-мемарыяльнага музея Якуба Коласа зрабілі выставу не зусім, так бы мовіць, у рэчышчы літаратурнага працэсу: “Спорт у сям’і Міцкевічаў”. Сабралі цікавыя матэрыялы. Аказваецца, Канстанцін Міцкевіч (Якуб Колас) яшчэ пад час навучання ў Нясвіжскай настаўніцкай семінарыі цікавіўся фізкультурай. Любіў “падужыцца” з сябрамі-семінарыстамі: падымаў рукі, падгінаў кулак, і з кожнага боку навешваліся па тры чалавекі. І не маглі яны адагнуць рукі сялянскага сына. Волат!

Вядома, што Якуб Колас вельмі любіў гуляць у шахматы з Янкам Купалам. Яны сябравалі, а спартыўнасці ішлі з пераменным поспехам. Захапляўся шахматамі і Даніла Міцкевіч, старэйшы сын Песняра. А ці ведаеце вы, што Колас быў выдатным стралком? У час Першай сусветнай вайны лічыўся лепшым у сваёй роце па стральбе з нагана, і з малакаліберкі страляў добра. Тыя здольнасці перадалася сынам Юрку і Міхасю. Першы часта ўдзельнічаў у спартыўных па стэндавай стральбе. Нават без грунтоўнай падрыхтоўкі займаў прызавыя месцы. І вельмі добра плаваў, мог гадзінамі трымацца на вадзе.

Міхась Міцкевіч таксама займаўся стральбою, удзельнічаў у спартыўных, у яго шмат грамад і ўзнагарод, ён майстар спорту па стэндавай стральбе. Быў нават на Алімпійскіх гульнях у Рыме — як старшыня рэспубліканскай секцыі па стральбе пры спорткамітэце.

А любімым заняткам Якуба Коласа, як многім вядома, было “ціхае паляванне”: збор грыбоў. Ён добра ведаў грыбныя мясціны і “грыбны” час, “паляваў” звычайна ў лясістых мясцінах Пухавіцкага раёна. Найбольш любіў чарнагаловыя баравікі-прыгажуні.

Унукі і праўнукі Якуба Коласа таксама здатныя да розных відаў спорту: класічная барацьба, тэніс, лыжы, шахматы, більярд...

ТРАДЫЦЫ

Адвечная сіла Купалля

Купалле ў Літве святкавалі з улікам культурных традыцый чатырох розных народаў

Літоўскія беларусы актыўна ўдзельнічаюць у культурным жыцці паселішчаў, дзе цяпер жывуць, і свята ладзяць з улікам нацыянальных традыцый. Сёлета ўпершыню ў Вісагінасе правялі імпрэзу “Йонас-Ліга-Купалле”, яна сабрала людзей з розных гарадоў і краін. Як бачна з назвы, гэта была спроба паяднаць розныя свята: беларускае Купалле, латвійскае Ліга, літоўскае Іонас. І рускім у нашым Купальскім карагодзе месца знайшлося. Па сутнасці, сэнс і абрады свята “на вяршыні лета” вельмі падобныя. На смелы эксперымент рашыліся супольна актывісты Беларускага культурнага цэнтру “Крок” з літоўскага Вісагінасы ды Цэнтру беларускай культуры з

латышкага Даўгаўпілса.

З беларусамі Даўгаўпілса сябруем даўно, сумесныя імпрэзы ладзім штогод. Ідэю сумеснага Купалля падаў кіраўнік “Крока” Алег Давідзюк. Даўно марыў пра такое, прыкідваў, як зрабіць лепш і цікавей: каб розныя гурты, салісты змаглі выступіць, паказаць майстэрства, каб зладзіць адметнае свята, надыхацца паветрам, нацешыцца прыгажосцю купальскіх траў ды кветак — і проста адпачыць у горым месцы. Урэшце вырашылі сабрацца на сядзібе ў старадаўнім стылі на беразе возера Устас. Акрамя беларусаў Даўгаўпілса, “крокаўцы” запрасілі суполкі суродзічаў з Вільнюса, Шальчынінкі, аб’яднанне рускіх з Вісагінасы — ім кіруе Ігар Красікаў. І кожная суполка, дарэчы, зрабіла свой адметны ўнёсак у агульную

справу. І надвор’е спрыяла: амаль штогодзённы сёлета ў Прыбалтыцы дождж спыніўся, і выглянула Сонца — галоўнае, дарэчы, боства Купальскага свята.

Пачалі з рускай гадзіны. Дзіцячы гурт “Родничок” з Вісагінасы, якім кіруе Галіны Хутарскіх, выканаў некалькі танцавальных нумароў, народныя песні спявалі Соф’я Зюзева, Эла Красікава, Соф’я Боля. Потым усіх запрасілі адведаць рускай акрошкі: традыцыйная страва Купалля. Кухарылі таксама і беларускі Вільнюса і Шальчынінкі, так што праз смачны абед і перайшлі паціху ў беларускую частку свята. Выступіў вакальны гурт з Шальчынінкі, потым артысты “Крока”: гаспадары свята Святлана Чайкоўская, Валянціна Давідзюк, Юлія Карпенка і Міхаіл Чайкоўскі завабілі ўсіх у ка-

На свяце ў Вісагінасе выступаюць беларусы з Вільнюса і Шальчынінкі

рагод, цікава правялі віктарыну пра цудоўныя ўласцівасці купальскіх траў, забаўлялі грамаду гульнямі.

І вось ужо госці з Латвіі ператварыліся ў ветлівых гаспадынь, частавалі ўсіх дранікамі “розных мадыфікацый”. На апетыт ніхто не скардзіўся, частаванне ўпрыгожвалі жарты, усмешкі, родныя беларускія словы. А калі даўгаўпілсцы выйшлі на сцэну... Купальскае прадстаўленне атрымалася яркім, захапляльным. Потым

была яшчэ сяброўская вячэра, якую зладзілі вісагінскія беларусы.

Ну як не пажадаць, каб падобныя Купальскія сустрэчы былі і ў будучыні! Будзем да таго імкнуцца, пашыраючы карагод сяброў. За доўгі дзень незнаёмыя людзі не проста пасябравалі — сталі вельмі блізкімі. Расставаліся са слязьмі, з надзеямі, што яшчэ сустрэнемся. Вось якая ў Купалля чароўная сіла!

Ірына Дамінікевіч-Кузняцова, г. Вісагінас

СВЯТА

Бацькаўшчынай варта ганарыцца!

Беларусы Кішынёва правялі ўрачыстую сустрэчу ў самым цэнтры горада

Па-рознаму адзначаюць Дзень Незалежнасці, Дзень Вызвалення нашы суайчыннікі ў замежжы. У Малдове, напрыклад, цяпер дзейнічае дзесяць грамадскіх беларускіх суполак, і часам у вялікай справе варта аб'ядноўваць сілы. Асацыяцыя беларусаў муніцыпія Кішынёва "Беларусь" ладзіла ўрачыстасць з нагоды свята сумесна з Міжнародным таварыствам дружбы і супрацоўніцтва "Малдова—Беларусь". Дарэчы, абедзве суполкі ўзначальвае ўраджэнец Капыльшчыны Генадзь Зяньковіч. На гэты раз у бібліятэцы імя Петрычыку Хаждэу, што ў цэнтры Кішынёва, сабралася каля 130 членаў асацыяцыі і таварыства, былі шматлікія госці, прадстаўнікі іншых нацыянальных меншасцяў.

Выступаючы на ўрачыстасці, Часовы Павераны ў справах Рэспублікі Беларусь у Рэспубліцы Малдова Аляксандр Салаўёў нагадаў, што Дзень Незалежнасці — галоўнае дзяржаўнае свята Беларусі, адзначаецца 3 ліпеня. А дата гэтая святая для беларусаў яшчэ з 1944 года: якраз 70 гадоў таму

сталіца Беларусі была вызвалена ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў. Па сутнасці, тады і пачалося адраджэнне краіны, якая з часам набыла і суверэнітэт. Дзень незалежнасці Рэспублікі Беларусь, ці Дзень Рэспублікі, адзначаецца 3 ліпеня па рашэнні рэспубліканскага рэферэндума 1996 года. Дыпламат крыху раскажаў пра гісторыю дружалюбных стасункаў Беларусі і Малдовы, якія ў новым часе пачаліся з 1992 года. Цяпер паміж дзяржавамі створана шырокая дагаворна-прававая база. Актыўна развіваецца гандлёва-эканамічнае супрацоўніцтва: таваразварот паміж дзяржавамі летась быў звыш 357 мільёнаў долараў, прычым за апошнія 10 гадоў ён вырас у 5 разоў. Беларусь пастаўляе ў Малдову трактары, тралейбусы, харчовыя вырабы, лекавыя сродкі, будматэрыялы, вырабы лёгкай прамысловасці і нафтахіміі, а самыя галоўныя экспартныя малдаўскія тавары — гэта вінаробчая ды плодаагароднінная прадукцыя. А што ў перспектыве? У Малдове створаны зборачныя вытворчасці садова-вінаградных мадыфіка-

Ветэран вайны Цімафей Гаўлінскі з удзельніцамі святочнай сустрэчы

цый трактароў "Беларус", тралейбусаў "Белкамунмаш", і яны развіваюцца. Магчыма, у Кішынёў будучы пастаўляцца беларускія гарадскія аўтобусы: гэтыя пытанні, як кажуць, у рабоце. Усё больш кантактаў і ў галіне культуры, ёсць дамоўленасць аб правядзенні сёлета Дзён культуры Беларусі ў Малдове, а ў наступным годзе — Дзён культуры Малдовы ў Беларусі.

Апладысментамі віталі прысутныя выступленне Цімафея Іосіфавіча Гаўлінскага. Беларус, удзельнік Вялікай Айчыннай вайны, палкоўнік у адстаўцы, ён

згадаў, якой цяжкай была дарога да Перамогі. Журналіст Аляксандр Ісаеў, рускі па родавых каранях, дзяліўся ўражаннямі ад нядаўняй паездкі ў Беларусь, раскажаў, што пабачыў: як жывуць людзі, як працуе эканоміка, як шмат новабудуляў. А паэтэса Вера Сугак чытала свае новыя вершы пра Бацькаўшчыну.

На ўрачыстасці выступалі прадстаўнікі балгарскай, украінскай, гагаўскай, польскай ды іншых дзяспар. Госці знаёміліся з выставай беларускіх кніг, а таксама сувеніраў з керамікі, саломкі, лёну. З цікавасцю разглядалі

карціны малдаўскай мастацкай Галіны Віеру: прадзед яе на пачатку мінулага стагоддзя выехаў у Беларусь і добра там прапрацаваў, стварыў школу мастакоў. Хораша гучалі ў старым будынку бібліятэкі беларускія песні. Спеваку Сяргею Варсанаву, які мае беларускія родавыя карані, акампаваў на фартэпіяна дырыжор сімфанічнага аркестра Нацыянальнай малдаўскай оперы Міхаіл Сечкін. Парадавалі ўдзельнікаў урачыстасці іншыя спевакі, якія памятаюць, шануюць беларускія напевы.

Добрыя эмоцыі, а для многіх і ўспаміны маленства выклікала дэгустацыя страў беларускай кухні, якой завяршылася ўрачыстасць. То не дзіва, што і разыходзіцца з вечарыны не хацелася. Увогуле ж, дадам на заканчэнне, беларусаў у Малдове любяць. Шануюць нас за таленты, дружалюбнасць, працавітасць — а можа і проста за тое, што мы беларусы.

Ігар Белакавыльскі,
г. Кішынёў

Дарэчы

З прэс-службы руху "Прызнанне" (Прыднястроўе) у рэдакцыю "Голасу Радзімы" нядаўна паведамілі, што і ў горадзе Ціраспалі па ініцыятыве мясцовага Таварыства беларускай культуры і Рэспубліканскага руху "Прызнанне" ўрачыста прайшло ўскладанне кветак да магіл загінулых у гады Вялікай Айчыннай вайны — у гонар 70-годдзя Вызвалення Беларусі. У тым допісе прыводзяцца словы Тамары Ломцевай, старшыні беларускай суполкі: "Беларусы, якія пражываюць у Прыднястроўі, заўсёды з хваляваннем і вялікай увагай сочаць за тым, што адбываецца ў Беларусі. Увесь беларускі народ адзначае 70-годдзе вызвалення Беларусі ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў, і мы сэрцамі — з нашымі братамі і сёстрамі, якія жывуць і на Бацькаўшчыне, і па ўсім свеце. Няхай нас падзяляюць межы, але душы мы — адзіныя, і ўсе жадаем працвіцання роднай Беларусі, дзе б ні былі". А член выканаўчага камітэта руху "Прызнанне" Вадзім Барысюк адзначае, што Беларусь сёння — гэта прыклад таго, як трэба будаваць і развіваць незалежную дзяржаву.

3 Кішынёва паведаміў Генадзь Зяньковіч: 17 ліпеня на Малдоўскім тэлебачанні была перадача пра мерапрыемства кішынёўскіх беларусаў, прысвечанае Дню Незалежнасці Беларусі і 70-годдзю яе Вызвалення.

СВОЙ ГОЛАС

Таямніцы Старога горада

Старажытны Талін слухаў беларускую мову, у тым ліку і з вуснаў маладых эстонак

У сталіцы Эстоніі сёлета ўжо 33-ці раз праходзілі Дні Старога Таліна. Свята, нагадаю, доўжыцца цэлы тыдзень, бярэ пачатак з 1982 года і сімвалізуе пачатак лета. Сёлета ўсе імпрэзы ладзіліся пад паэтычным дэвізам "Вароты ў двор адчыняюцца..." Гэта можна разумець і як запрашэнне паглядзець старадаўнія падворкі ў горадзе, і — пазнаёміцца з усім горадам, у якім шмат таямніц.

Штодзённая праграма мела і сёлета немалы канцэртны складнік, адкрываліся новыя музейныя

экспазіцыі, ладзіліся нават тэматычныя набажэнствы ў цэрквах. Вулічныя канцэрты праходзілі на падворках, на пляцоўках, на вуліцах і ў кавярнях. Гістарычны Талін нібы ператварыўся ў вялікі тэатр, дзе сцена і артысты — сам горад з яго вуліцамі і будынкамі, дзе таленты свае паказвалі больш за сто творчых гуртоў, салістаў, артыстаў з Эстоніі ды замежжа. І Асацыяцыя беларусаў Эстоніі ўдзельнічала ў адкрыцці Дзён Старога Таліна — са сваёй праграмай. Канцэрт мы ладзілі ў Бастыённым дворыку, па вуліцы Віру.

Словамі вітанія ад зямлі бела-

рускай адкрыла імпрэзу прэзідэнт Асацыяцыі беларусаў Эстоніі Ніна Савінава. Выступаў гурт "Дзяўчаты". Вельмі, дарэчы, адметны: у ім маладыя эстонкі спяваюць па-беларуску. Асабліва кранальна было чуць у Таліне шырока вядомую лірычную песню "Колькі ў небе зор..." — яе дзяўчаты спявалі разам са сваёй кіраўніцай. А кіруе гуртом Ніна Пээрна, у якой беларускія родавыя карані. Яна настаўніца-метадыст рускай мовы гімназіі Табасалу, што ў Хар'юскім паевеце, член праўлення беларускай суполкі "Цэнтр вучобы і развіцця EVA — Studiogum". Спадарыня Ніна чытала свае вершы пра

Пад час Дзён Старога Таліна спяваюць Ніна Пээрна і гурт "Дзяўчаты"

родную Беларусь, пра любоў да роднага краю. Беларускія песні гучалі і ў выкананні ансамбля "Алеся". Госцем беларускай праграмы была спявачка Алена Лумінская: яна прыехала ў Эстонію для ўдзелу ў 14-м Міжнародным конкурсе рускага ра-

манса імя Ізабэлы Юр'евай.

Мы, беларусы, заўжды рады знаёміць тых, хто жыве з намі побач, з беларускай культурнай спадчынай. Так было і на свяце Старога Таліна.

Ангеліна Крынічная, г. Талін

Заснавальнік:

Установа Адміністрацыі Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь «Рэдакцыя газеты «Советская Белоруссия»».

Вул. Б. Хмяльніцкага, 10*, 220013, Мінск

Рэдактар

Віктар Міхайлавіч Харкоў

Адрас рэдакцыі:

пр. Незалежнасці, 44, Мінск, 220005

Рэгістрацыйнае пасведчанне № 61.

Выдадзена 2 сакавіка 2009 г. Міністэрствам інфармацыі Рэспублікі Беларусь

Бюро па рэкламе:

Тэл. +375 17 290 60 11

Тэлефон рэдакцыі:

+375 17 288 17 82;

факс: +375 17 290 68 31

E-mail: golas_radzimy@tut.by

Аб'ём выдання:

1 друк. арк.

Тыраж: 1930, Заказ: 761

Газета надрукавана на Рэспубліканскім унітарным прадпрыемстве «Выдавецтва «Беларускі Дом друку»». ЛП №02330/106

ад 30.04.2004. Праспект Незалежнасці, 79, 220013, Мінск

Час падпісання ў друк:

20.10

Выходзіць 1 раз на тыдзень

Пазіцыі рэдакцыі і аўтараў, матэрыялы якіх друкуюцца на старонках "Голасу Радзімы", могуць не супадаць.

© "Голас Радзімы", 2014